

Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå och ändringar i utlänningslagstiftningen samt följdändringar i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Under 2015 sökte ett mycket stort antal personer asyl i Sverige. Detta ledde till påfrestningar för bl.a. Migrationsverket och Sveriges kommuner. Flera åtgärder vidtogs för att bemästra situationen, bl.a. infördes en tidsbegränsad lag med tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen). Under en begränsad period anpassas det svenska regelverket till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner. Detta innebär bl.a. att uppehållstillstånd som beviljas enligt huvudregeln är tidsbegränsade i stället för permanenta. Den tillfälliga lagen innehåller bestämmelser om att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas vid en förlängningsprövning om personen kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet. För att motverka att unga börjar arbeta i stället för att gå i skolan krävs att den som är under 25 år måste ha fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. För att ytterligare uppmuntra nyanlända ungdomar till gymnasiestudier föreslår regeringen nu att längre uppehållstillstånd ska kunna beviljas ungdomar som studerar på gymnasienivå och sköter sina studier.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå yrkandena i följdmotionerna.

I betänkandet finns åtta reservationer (M, SD, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå.

Ett tjugotal yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå	6
Reservationer	20
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (M, SD, L)	20
2. Uppehållstillstånd för studier, punkt 2 (V)	20
3. Uppehållstillstånd för studier, punkt 2 (L)	21
4. Uppehållstillstånd för studier, punkt 2 (KD)	22
5. Återkallelse och omprövning, punkt 3 (L)	23
6. Återkallelse och omprövning, punkt 3 (KD)	24
Särskilda yttranden	25
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (C)	25
2. Avslag på propositionen, punkt 1 (KD)	25
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	27
Propositionen	27
Följdmotionerna	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,

2016/17:3650 av Johan Forssell m.fl. (M) och

2016/17:3652 av Paula Bieler m.fl. (SD).

Reservation 1 (M, SD, L)

2. Uppehållstillstånd för studier

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 3–6,

2016/17:3649 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–4 och

2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L)

Reservation 4 (KD)

3. Återkallelse och omprövning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2 och

2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5.

Reservation 5 (L)

Reservation 6 (KD)

4. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

2. lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

3. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

4. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

5. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).

6. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

7. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:133 punkterna 1–7.

Stockholm den 27 april 2017

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Jennie Åfeldt (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Rickard Persson (MP), Tina Ghasemi (M), Kerstin Nilsson (S), Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD), Teresa Carvalho (S), Christina Høj Larsen (V), Mathias Tegnér (S), Paula Bieler (SD) och Johanna Jönsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå och fem motioner som väckts med anledning av propositionen. Propositionen innehåller regeringens bedömning och förslag med anledning av utkastet till lagrådsremissen Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Förslaget har granskats av Lagrådet, som lämnat synpunkter.

Behandlade förslag framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till ändringar i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och vissa följdändringar samt antar förslaget till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. att avslå propositionen, längden på uppehållstillstånd samt skolpersonals roll och ansvar i samband med att ärenden om uppehållstillstånd avgörs.

Jämför reservation 1 (M, SD, L), 2 (V), 3 (L), 4 (KD), 5 (L) och 6 (KD) samt de särskilda yttrandena 1 (C) och 2 (KD).

Propositionen

Uppehållstillstånd för studier

Huvudregeln enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, i fortsättningen den tillfälliga lagen, är att uppehållstillstånd som beviljas är tidsbegränsade. Den som kan försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd när det tidsbegränsade tillståndet löper ut. För den som är under 25 år krävs att han eller hon har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas, detta för att motverka att ungdomar börjar arbeta i stället för att gå i skolan. Regeringen anger att det ur integrationssynpunkt är av stort värde att unga nyanlända genomgår utbildning på gymnasial nivå. En fullföljd gymnasieutbildning är i många fall en förutsättning för nyanländas etablering i samhället. En alternativt skyddsbehövande beviljas enligt den tillfälliga lagen ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tretton månader. Att inte veta om uppehållstillståndet kommer att förlängas och därmed inte veta om påbörjade studier kommer att kunna avslutas kan enligt regeringen få till följd att den nyanlända avstår från att påbörja studier. En utlännings som bedriver gymnasiestudier eller motsvarande bör därför enligt regeringen ha möjlighet att få ett längre uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på grund av studier i vissa fall. I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att det är rimligt att den som har fullföljt en utbildning på gymnasial nivå får en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden. En utlännings som har haft ett längre uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på grund av studier och som har fullföljt utbildningen bör därför också få uppehållstillstånd som ger honom eller henne en sådan möjlighet.

Den föreslagna ordningen innebär en avvägning mellan huvudsyftet med den tillfälliga lagen, dvs. att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra EU-länder, och intresset av att skapa ett incitament för de barn och ungdomar som trots det kommer till Sverige att fullfölja en gymnasieutbildning. De föreslagna åtgärderna bedöms av regeringen leda till ökade möjligheter för de berörda att etablera sig på arbetsmarknaden.

Alla nyanlända ungdomar kommer inte att gå i gymnasieskolan vid den första prövningen av asylansökan. För att även de som har påbörjat studier på gymnasial nivå först efter att uppehållstillstånd har beviljats ska kunna känna sig säkra på att hinna slutföra sina studier bör det enligt regeringen finnas en möjlighet att beviljas ett längre uppehållstillstånd även vid prövningen av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas.

Regeringen anger att det är viktigt att de berörda får tillräcklig information och hjälp så att de kan tillvarata sina rättigheter. Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde, och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats. Regeringen anger dessutom att gode män och offentliga biträden har ett ansvar för att informera barn om de möjligheter som finns. Vidare påminner regeringen om att åtgärder redan har vidtagits för att informera barn om deras rättigheter, t.ex. har Barnombudsmannen fått i uppdrag att utveckla en portal med information om barnets rättigheter. Informationsåtgärderna bedöms av regeringen vara tillräckliga. Regeringen anser vidare att förslaget inte är så komplicerat att det riskerar att leda till sådana tillämpningssvårigheter att det kan påverka rättssäkerheten. Som en följd av att tidsbegränsade uppehållstillstånd beviljas i större utsträckning än tidigare ökar antalet ärenden om förlängning av uppehållstillstånd, vilket också påverkar handläggningstiderna. Enligt regeringen innebär dock förslaget en möjlighet till längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt, vilket innebär färre prövningstillfällen, vilket i sin tur påverkar handläggningstiderna i positiv riktning.

Att det finns en möjlighet till längre uppehållstillstånd för gymnasieungdomar gör att det kan bli fråga om olika långa uppehållstillstånd för medlemmar i samma familj. För att undvika att barn blir ensamma kvar i landet om familjemedlemmarnas skyddsskäl har upphört vid en prövning av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas bör enligt regeringen den studerande, för att kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd, ha fyllt 17 år. Eftersom familjemedlemmarna enligt den tillfälliga lagen alltid kommer att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som är giltigt i minst ett år kommer den studerande då att ha fyllt 18 år när tiden för familjemedlemmarnas tillstånd löper ut. Familjemedlemmarna har inte rätt till uppehållstillstånd som anhöriga och det skulle föra för långt att i nuläget överväga att ändra denna ordning. Att barn som är mellan 16 och 17 år gamla inte omfattas av förslaget beror enligt regeringen på överväganden utifrån vikten av familjens enhet och principen om barnets bästa. Förslaget säkerställer att en familj inte behöver ställas inför valet att lämna kvar ett underårigt barn ensamt i landet. Inte heller bedömer regeringen att en sådan ordning strider mot rätten till familjeliv eftersom en vuxen person har

uppnått en sådan ålder att han eller hon själv bör få avgöra frågan om att återvända till hemlandet med sin familj. Regeringen anger vidare att även om de nedre åldersgränserna kan uppfattas som diskriminerande är de enligt regeringen nödvändiga för att inte riskera att barn blir lämnade ensamma kvar i Sverige. Förslaget innebär på så sätt en avvägning mellan olika intressen. Enligt regeringens bedömning är förslaget godtagbart från likabehandlings synpunkt.

Det går enligt regeringen inte att garantera att asylsökande ungdomar som fyller 18 år alltid kommer att ha möjlighet att vara kvar i den kommun där de påbörjat sina gymnasiestudier. Ett skäl är att det inte finns anläggningsboenden i alla kommuner. Regeringen noterar att Gymnasieutredningen i SOU 2016:77 föreslår att unga som studerar på ett introduktionsprogram och flyttar till en annan kommun ska få rätt att fullfölja introduktionsprogrammet hos den nya skolhuvudmannen. Regeringen nämmer även att det är möjligt för den unge att själv ordna sitt boende och på så sätt kunna vara kvar i den kommun där han eller hon påbörjade sina gymnasiestudier. Att utvidga målgruppen till de som inte längre går i skolan är inte aktuellt. Den som efter att ha förlorat sin studieplats utan egen förskyllan och som påbörjat en annan utbildning som uppfyller kraven för det aktuella uppehållstillståndet har fortsatt möjlighet till uppehållstillstånd.

Regeringen anger att det är viktigt att ge en god trygghet för de barn och ungdomar som befinner sig i landet och studerar men att utvecklingen när det gäller antalet ensamkommande barn noga ska följas.

Längre uppehållstillstånd

I propositionen anges att ungdomar som får sitt uppehållstillstånd tidsbegränsat enligt den tillfälliga lagen och som studerar på gymnasial nivå under vissa förutsättningar bör kunna komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd. De som alltså bör komma i fråga är de som vid Migrationsverkets första prövning av en asylansökan får sina uppehållstillstånd tidsbegränsade enligt den tillfälliga lagen och som är skyddsbehövande samt personer som beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av bestående verkställighetshinder.

Personen måste ha fyllt 17 men inte 25 år, studera på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och får inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt den individuella studieplanen eller, vid studier på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Regeringen anser att det är rimligt att uppehållstillståndet gäller sex månader längre än de planerade studierna. Den som fullföljt sina studier får därigenom en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden. Om det finns särskilda skäl ska en längre giltighetstid kunna beslutas även om sökanden inte studerar på heltid.

I gymnasieskolan finns det två sorters program, introduktionsprogram och nationella program. Den som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program har möjlighet att gå ett introduktionsprogram för att få sådan behörighet. Av propositionen framgår att i princip alla nyanlända ungdomar i gymnasieåldern som påbörjar gymnasiestudier gör det på ett introduktionsprogram. Regeringen anför att det är av stort värde för nyanländas etablering på arbetsmarknaden att de efter introduktionsprogrammen går över till ett nationellt program och sedan fullföljer en gymnasieutbildning. För den som inte har fyllt 25 år är en fullföljd gymnasieutbildning dessutom en förutsättning för att kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Avsikten med regleringen är att de som är under 25 år ska ges en möjlighet att fullfölja en gymnasieutbildning och på så sätt kunna beviljas permanent uppehållstillstånd om de kan försörja sig. Regeringen anser att det är viktigt att skapa ytterligare incitament att påbörja studier på ett nationellt program. Utgångspunkten bör därför vara att det ska krävas studier på ett nationellt program för att kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd. Studier på introduktionsprogram bör således inte likställas med studier på nationella program. Regeringen föreslår emellertid att det i vissa fall bör vara möjligt att beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå även för studier på ett introduktionsprogram (se nedan under avsnittet Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå).

Även vissa andra ungdomar som kommit till Sverige som ensamkommande barn ska i vissa fall kunna komma i fråga för ett längre tillstånd. När det gäller de barn vars första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare anser regeringen att det är rimligt att förslagen säkerställer att denna grupp inte hamnar i ett sämre läge än de barn som omfattas av det nu aktuella lagförslaget och att regelverket således är något generösare för de barn som kom till Sverige före aviseringen av den tillfälliga lagen. Regeringen föreslår därför att giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år. Barnet ska ha fyllt 17 år och studera i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan (dvs. även introduktionsprogram).

Även när en ansökan av ett ensamkommande barn har registrerats efter den 24 november 2015 ska ett längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt kunna ges, om personen har fyllt 17 år och studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Giltighetstiden ska då bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt den individuella studieplanen.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

När det gäller studier på introduktionsprogram föreslår regeringen att den som har haft ett uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, synnerligen eller särskilt

ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder, och vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska kunna få ett uppehållstillstånd för studier. Ett sådant tillstånd ska beviljas om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år, studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat, gälla i tretton månader och kunna beviljas bara en gång.

När det gäller studier på nationella program eller motsvarande ska den som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen som skyddsbehövande m.m., och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier. Ett sådant tillstånd ska beviljas om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Detsamma ska gälla den som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för att han eller hon har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan eller motsvarande planeringsdokument vid studier på folkhögskola. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Ett ensamkommande barn som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare. Ett sådant tillstånd ska beviljas om personen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs och studerar i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år. Om det finns särskilda skäl ska uppehållstillståndet kunna beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska inte få verkställas innan frågan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Om de tidigare nämnda villkoren är uppfyllda ska i motsvarande situation även ett ensamkommande barn som hunnit fylla 18 år vid prövningen av den nya ansökan kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Under samma förutsättningar ska ett ensamkommande barn som registrerats efter den 24 november 2015 och som studerar på introduktionsprogram kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller

hon har fyllt 17 men inte 25 år. Uppehållstillståndet ska i dessa fall vara tidsbegränsat, gälla i tretton månader och kunna beviljas bara en gång.

För den som, vid motsvarande förutsättningar, studerar på nationella program eller motsvarande och som har fyllt 17 men inte 25 år ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid. När det gäller den som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett introduktionsprogram eller ett uppehållstillstånd för fortsatta sådana studier ska dock den nedre åldersgränsen vara 18 år.

Uppehållstillstånd för fortsatta studier

Den som har haft ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid än annars på grund av studier och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. Det kan gälla bl.a. den som inte hunnit avsluta sina studier. Ett sådant tillstånd ska beviljas om utlänningen är under 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Ytterligare en förutsättning är att han eller hon aktivt har deltagit i utbildningen. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Den som vid första prövningen av sin asylansökan har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå på grund av studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon är under 25 år och studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Ett sådant uppehållstillstånd kan bara beviljas en gång.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

I propositionen anges att det är rimligt att den som har fullföljt utbildning på gymnasial nivå får en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och att det förlängda tillståndet därför bör ha en giltighetstid som motsvarar sex månader utöver tiden för utlänningens utbildning. Även om giltighetstiden på uppehållstillstånden bestäms till sex månader utöver den tid som återstår på utbildningen enligt den individuella studieplanen, eller motsvarande, kan det förekomma att den studerande inte hinner fullfölja sin utbildning enligt planen. För att säkerställa att en utlänning alltid har sex månader på sig att etablera sig på arbetsmarknaden bör den som har haft ett uppehållstillstånd med en längre

giltighetstid på grund av studier och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd eller som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller för fortsatta studier kunna få ett nytt uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Regeringen föreslår därför att det i dessa fall, om utbildningen har fullföljts, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Tillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

Den som har ett längre uppehållstillstånd för studier eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program eller motsvarande, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd för studier som har beviljats den vars grund för uppehållstillstånd är skyddsbehov, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder, ska kunna omprövas om förutsättningarna för att bevilja ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett längre uppehållstillstånd för studier som beviljats den vars grund för uppehållstillstånd är verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och ett uppehållstillstånd för fortsatta studier, ska kunna återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Det ska införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Ny lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

I propositionen anges att den som har haft ett längre tillstånd för studier ska ha möjlighet att beviljas permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning enligt 17 § i den tillfälliga lagen även en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. Regeringen anser att det i vissa fall även bör vara möjligt för den som har studerat på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram när han eller hon hade ett tidigare uppehållstillstånd att beviljas ett uppehållstillstånd för studier både på introduktionsprogram och på nationella program eller motsvarande en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. Även möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier och ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning bör finnas kvar en tid efter att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. För tydlighets skull, och eftersom det rör

sig om bestämmelser som ska gälla under en begränsad tid, anser regeringen att detta bör regleras i en särskild tidsbegränsad lag. En tidsbegränsad lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska innehålla bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, om uppehållstillstånd för fortsatta studier, om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, om permanent uppehållstillstånd vid försörjning och bestämmelser om när ett tillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande.

Följändringar i etableringslagen

Vissa nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning ska ingå i målgruppen för lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Detta ska gälla både när uppehållstillstånd har beviljats enligt den tillfälliga lagen och enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Ytterligare ändringar i den tillfälliga lagen

Längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd ska kunna vägras om den sökande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

En flykting som tidigare har bedömts utgöra en säkerhetsrisk ska kunna få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tre år om han eller hon inte utgör en säkerhetsrisk vid förlängningstillfället.

Det ska inte ställas något försörjningskrav som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Migrationsverkets beslut enligt den tillfälliga lagen ska få överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § UtL.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya lagförslagen i den tillfälliga lagen, utlänningslagen och etableringslagen ska träda i kraft den 1 juni 2017. Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska träda i kraft den 20 juli 2019. Detsamma ska gälla för de nya lagförslagen i utlänningslagen och etableringslagen som ska tillämpas efter den tillfälliga lagens giltighetstid.

Vissa av bestämmelserna i den tillfälliga lagen ska gälla vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från ett barn trots att ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller

tidigare. Det gäller bestämmelserna om längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet och uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som hunnit bli vuxna när det tidsbegränsade uppehållstillståndet på grund av verkställighetshinder löper ut. Vidare gäller det bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd vid försörjning, om när uppehållstillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande.

Bestämmelserna i den tillfälliga lagen ska även efter lagens giltighetstid gälla för överklagande av beslut som har fattats enligt den lagen och som rör uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, permanent uppehållstillstånd vid försörjning, omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd eller återkallelse av uppehållstillstånd.

Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska upphöra att gälla den 20 januari 2023. Bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och om uppehållstillstånd för fortsatta studier ska dock upphöra att gälla den 20 december 2021, och bestämmelsen om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning den 20 juli 2022. Bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd ska i vissa fall fortfarande gälla för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har haft ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ett uppehållstillstånd för fortsatta studier eller ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och utlänningen senast vid den tidpunkten har fullföljt utbildningen. Vidare ska lagen fortfarande gälla för överklagande av beslut som har fattats enligt lagen.

Motionerna

Avslag på propositionen

I motion 2016/17:3650 av Johan Forssell m.fl. (M) begärs avslag på propositionen. Förslagets riktning går stick i stäv med den tillfälliga lagen eftersom Sverige även fortsättningsvis kommer att vara ett attraktivt land för ensamkommande, minderåriga asylsökande, menar motionärerna. De anger också att remisskritiken mot förslaget har varit massiv. Förslaget innebär att ytterligare resurser i skolväsendet ska användas för ungdomar och unga vuxna som saknar asylskäl, trots det ansträngda läget vad gäller skolplatser och skolpersonal. Motionärerna anger att fokus flyttas från en persons skyddsbehov till andra faktorer, vilket är olyckligt.

Också i kommittémotion 2016/17:3652 av Paula Bieler m.fl. (SD) begärs avslag på propositionen. Enligt motionärerna bör gymnasiestudier inte utgöra grund för uppehållstillstånd. De förändringar regeringen föreslår innebär i

praktiken att den tillfälliga lagen förlorar sitt syfte då de skapar ytterligare incitament att ta sig till Sverige utan asylskäl. Alla uppehållstillstånd som grundas på annat än skyddsskäl bör utformas så att personen i fråga inte belastar välfärdssystemet. Flera remissinstanser är kritiska till det föreslagna regelverket, bl.a. för att det är otydligt och komplicerat samt för att lärare och rektorer i praktiken kommer att hållas ansvariga för om en elev får stanna i landet eller inte, eftersom studieresultat och studieplaner kan påverka beslut om uppehållstillstånd.

Även i kommittémotion 2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) begärs avslag på propositionen (yrkande 1). Förslaget innebär att en redan mycket komplicerad lagstiftning blir än mer komplex, vilket leder till tillämpningssvårigheter, som i sin tur påverkar rättssäkerheten. Detta har även påtalats av flera remissinstanser.

Övriga yrkanden

I kommittémotion 2016/17:3649 av Christina Høj Larsen m.fl. begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om att de som varit i Sverige under en längre period ska ha rätt till uppehållstillstånd om de studerar på gymnasienivå. Det kan gälla en asylsökande som varit i Sverige under en längre period på grund av en utdragen asylprocess eller liknande omständigheter. Detta för att undvika att personer som studerar på gymnasienivå och har börjat etablera sig i samhället utvisas under pågående studier och för att öka incitamenten för gymnasiestudier. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att den undre åldersgränsen i förslaget bör sänkas från 17 till 16 år. Den föreslagna gränsen kan ses som diskriminerande, och flera remissinstanser är kritiska till den. I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att i de fall det skulle innebära att föräldrarna får kortare uppehållstillstånd än barnet ska föräldrarna få uppehållstillstånd som gäller tills barnet fyller 18 år. På det viset skulle familjesplittring undvikas och principen om barnets bästa upprätthållas. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som möjliggör för ensamkommande att bo kvar i sin kommun när de fyller 18 år genom att möjliggöra för kommunen att få den ersättning från Migrationsverket som annars skulle gå till den nya placeringskommunen. En flytt riskerar utbildningen och möjligheterna att etablera sig.

I kommittémotion 2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om skolpersonals ansvar när det gäller uppehållstillstånd. Rektorer, övrig skolpersonal och socialsekreterare åläggs ett orimligt tungt ansvar genom att de tvingas bli delaktiga i avgörandet om personers uppehållstillstånd ska återkallas eller inte. I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att använda asyltiden som en förberedelseperiod och att unga asylsökande ska uppmuntras att gå i skolan. Ungdomar bör motiveras att gå i skola men inte genom uppehållstillstånd. För att uppmuntra unga till skolgång

trots osäkerhet om huruvida de får stanna i Sverige eller inte kan skolan anpassa studierna och fokusera på ämnen som de unga kan ha användning för även i hemlandet. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att skälen för om en person ska få stanna i Sverige ska handla om huruvida man har asylskäl och inte andra faktorer, som föreslås i propositionen. Asylrätten måste värnas genom att fokus ligger på dem som behöver skydd. De som saknar asylskäl ska inte få stanna och inte heller erbjudas gymnasieutbildning. Det är olyckligt att fokus flyttas från en persons asylskäl till andra omständigheter. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om ett tydligt och rättssäkert asylsystem, inklusive längden på tidsbegränsade uppehållstillstånd. Ett redan komplicerat system kan inte lappas och lagas med nya komplexa och oförutsägbara regler. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att förkorta handläggningstiderna för asylbeslut. Att införa ytterligare komplicerade regler och undantag medför en uppenbar risk för längre handläggningstider, en kaotisk situation och osäkerhet för en utsatt grupp.

I kommittémotion 2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen ska säkerställa att prövningen av uppehållstillstånd är rättssäker. Genom de föreslagna reglerna blir en redan komplicerad lagstiftning än mer komplex, vilket i sin tur kan påverka redan långa handläggningstider och rättssäkerheten negativt. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om längden på tidsbegränsade uppehållstillstånd. De nu föreslagna speciallösningarna hade kunnat undvikas med en huvudregel om att alla tidsbegränsade uppehållstillstånd ska gälla i tre år. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska säkerställa att förslaget om uppehållstillstånd för studier inte leder till en förlängning av Migrationsverkets handläggningstider. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om socialsekreterares och skolpersonals ansvar för möjligheten till uppehållstillstånd. Orimliga krav riskerar att ställas på dessa grupper, då deras bedömningar i yrkesutövningen kan komma att avgöra en ung persons möjlighet att få förlängt uppehållstillstånd. I yrkande 5 begär motionärerna ett tillkännagivande om betydelsen av att utan egen förskyllan ha blivit av med sin studieplats. Det är inte rimligt att möjligheten till förlängt uppehållstillstånd begränsas för den som utan egen förskyllan har blivit av med sin studieplats. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om familjeåterförening. Förslagets nedre åldersgräns är problematisk ur ett barnperspektiv. Det kan leda till tillämpningssvårigheter och svårigheter med att upprätthålla rättssäkerheten. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om ansvar för att unga inte ska tvingas flytta inom landet. Unga behöver trygghet och stabilitet, bl.a. för att studera.

Utskottets ställningstagande

Antalet personer som sökte asyl i Sverige var under 2015 mycket stort, inte minst gäller detta de ensamkommande barnen. Utmaningarna för det svenska asylsystemet, Migrationsverkets mottagningssystem och prövningsverksamheten samt för ett flertal andra samhällsfunktioner var därför stora. För att

hantera den akuta flyktingsituationen och upprätthålla asylrätten behövdes det ett andrum i flyktingmottagandet i Sverige och det svenska regelverket anpassades därför tillfälligt till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå med tidsbegränsade insatser som exempelvis tidsbegränsade uppehållstillstånd och tillfälliga id- och gränskontroller. Samtidigt konstaterade regeringen att mottagandekapaciteten skulle öka och etableringen förbättras. Huvudregeln är nu enligt den tillfälliga lagen att uppehållstillstånd som beviljas ska vara tidsbegränsade. Enligt den tillfälliga lagen kan permanent uppehållstillstånd beviljas den som vid förlängningsprövningen av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet. För den som är under 25 år gäller emellertid detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. I propositionen angav regeringen att den i syfte att uppmuntra till utbildning på gymnasial nivå ska återkomma med ett förslag som innebär att längre uppehållstillstånd kan beviljas ungdomar som studerar på gymnasial nivå och sköter sina studier.

Utskottet kan konstatera att regeringen nu återkommer med förslag om att barn och ungdomar som studerar på gymnasienivå ska kunna få ett längre uppehållstillstånd än vad de annars skulle ha fått för att fullfölja sina gymnasiestudier eller ett uppehållstillstånd specifikt för gymnasiestudier, även det för att kunna fullfölja studier på gymnasienivå. Regeringen motiverar förslaget med att det är av stort värde från integrationssynpunkt att unga nyanlända genomgår utbildning på gymnasial nivå, såväl för den enskildes möjlighet att få arbete som för den svenska arbetsmarknaden, där behovet av gymnasieutbildad arbetskraft är stort.

Son angetts föreslår regeringen nu, precis som aviserat, ändringar av det regelverk som relativt nyligen infördes och motiverar de föreslagna ändringarna i huvudsak med att utbildning är värdefull för såväl den enskilde som för arbetsmarknaden. Utskottet delar regeringens redovisade syn på värdet av utbildning och trygghet för dessa unga. Det är utskottets uppfattning att regeringens förslag om uppehållstillstånd för utbildning på gymnasienivå är väl avvägt.

Utskottet anser att den som sökt uppehållstillstånd som ensamkommande barn senast den 24 november 2015 och som fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet inte bör hamna i ett sämre läge än andra som omfattas av regeringens förslag. Enligt utskottets uppfattning bör denna grupp kunna ges ett uppehållstillstånd för studier även om beslutet om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet överprövats eller är föremål för överprövning och personen har hunnit fylla 18 år.

Utformningen av de föreslagna reglerna är enligt utskottet tämligen komplex. Klara och tydliga regler ska givetvis alltid eftersträvas för att de ska vara lätta att förstå för den enskilde men även för att de ska vara enkla att tillämpa för myndigheter och domstolar samt främja rättssäkerhet och snabb handläggning. Samtidigt måste de nu föreslagna bestämmelserna ses i sitt sammanhang

vad gäller de situationer de ska reglera och en avvägning görs mot syftet med förslagen. Utskottet har förtroende för de myndigheter och domstolar som ska tillämpa bestämmelserna och deras förmåga att göra detta på ett rättssäkert sätt.

Utskottet delar regeringens bedömning att förslaget är utformat så att handläggningstiderna kan påverkas åt båda håll. Som en följd av att fler tidsbegränsade uppehållstillstånd kommer att beviljas, kommer antalet förlängningsärenden att öka liksom handläggningstiderna, men samtidigt införs en möjlighet att bevilja längre uppehållstillstånd, vilket minskar prövningstillfällena och därmed kortar handläggningstiderna. Utskottet kan därmed inte se att förslaget kommer att öka Migrationsverkets handläggningstider på ett betydande vis.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motionerna 2016/17:3650 (M), 2016/17:3652 (SD), 2016/17:3647 (L) yrkandena 1 och 3–6, 2016/17:3649 (V) yrkande 1 samt 2016/17:3653 (KD) yrkandena 1–3.

Utskottet delar regeringens bedömning att den undre åldersgränsen på 17 år innebär att principen om barnets bästa kommer att tillgodoses. Förslaget säkerställer att en familj inte behöver ställas inför valet att lämna kvar ett underårigt barn ensamt i landet. En sådan ordning kan inte heller anses strida mot rätten till familjeliv eftersom en vuxen person har uppnått en sådan ålder att han eller hon själv bör få avgöra frågan om att återvända till hemlandet med sin familj. Utskottet kan konstatera att förslaget innebär en avvägning mellan olika intressen och anser i likhet med regeringen att förslaget är godtagbart ur en likabehandlingssynpunkt. Motionerna 2016/17:3649 (V) yrkandena 2 och 3 samt 2016/17:3653 (KD) yrkande 6 avstyrks därmed.

Med anledning av ett motionsyrkande som rör ensamkommande barn noterar utskottet att det i propositionen anges att det inte går att garantera att asylsökande ungdomar som fyller 18 år alltid kommer att ha möjlighet att vara kvar i den kommun där de påbörjat sina gymnasiestudier, bl.a. mot bakgrund av att det inte finns anläggningsboenden i alla kommuner. Regeringen pekar emellertid på att Gymnasieutredningen i SOU 2016:77 föreslår att unga som studerar på ett introduktionsprogram och flyttar till en annan kommun ska få rätt att fullfölja introduktionsprogrammet hos den nya skolhuvudmannen. Utskottet noterar att regeringen lämnat ett sådant förslag i en lagrådsremiss den 6 april 2017. Utskottet vill även peka på att det är möjligt för den unge att själv ordna sitt boende och på så sätt vara kvar i den kommun där han eller hon påbörjat sina gymnasiestudier. Utskottet avstyrker med det sagda motionerna 2016/17:3649 (V) yrkande 4 och 2016/17:3653 (KD) yrkande 7.

Den bärande tanken med längre uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå är det värde som ligger i att unga genomgår en gymnasieutbildning. Som angetts tidigare är utbildningen värdefull såväl för den enskilde som för den svenska arbetsmarknaden. Detta värde går förlorat om personen i fråga inte aktivt deltar i undervisningen. Utskottet delar därför regeringens bedömning att det bör införas en skyldighet för eleven att redovisa sitt aktiva deltagande i

undervisningen och en möjlighet att i vissa situationer återkalla uppehållstillståndet för den som inte deltar aktivt. Genom skyldigheten ges Migrationsverket också möjlighet att kontrollera deltagandet. Regeringen pekar på att deltagandet kan redovisas genom utdrag ur den s.k. betygskatalogen och dokumentation om närvaro men även, inom komvux där krav på elevnärvaro saknas, genom uppgift om studieprestation. Regeringen poängterar dock att utgångspunkten är att det är sådan dokumentation som redan finns tillgänglig hos utbildningsanordnaren som ska användas och att lärare inte förväntas tillhandahålla ytterligare dokumentation. Utskottet har, i likhet med regeringen, förtroende för att skollära och lärare i betygssättningen inte tar hänsyn till andra faktorer än sådana som rör just betygssättningen. Utskottet har svårt att se att kontrollen av det aktiva deltagandet kan göras på ett bättre sätt än det föreslagna och tar fasta på regeringens utgångspunkt att det är dokumentation som redan finns tillgänglig hos studieanordnaren som ska användas. Utskottet kan konstatera att den som efter att ha förlorat sin studieplats utan egen förskyllan och som påbörjat en annan utbildning som uppfyller kraven för det aktuella uppehållstillståndet har fortsatt möjlighet till uppehållstillstånd.

Utskottet avstyrker med det sagda motionerna 2016/17:3647 (L) yrkande 2 samt 2016/17:3653 (KD) yrkandena 4 och 5.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (M, SD, L)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Jennie Åfeldt (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Tina Ghasemi (M), Emma Carlsson Löfdahl (L) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,

2016/17:3650 av Johan Forssell m.fl. (M) och

2016/17:3652 av Paula Bieler m.fl. (SD).

Ställningstagande

Gymnasiestudier bör inte utgöra en grund för uppehållstillstånd. Förslaget innebär att en redan mycket komplicerad lagstiftning blir än mer komplex och att fokus flyttas från skyddsbehov till andra omständigheter genom att personer som saknar asylskäl ska få stanna i Sverige. Incitamenten för att söka asyl utan att ha asylskäl kommer att öka. Det är olyckligt att fokus flyttas från en persons asylskäl till andra faktorer. Fokus måste vara på dem som behöver skydd och asylrätten måste värnas. De som däremot saknar asylskäl ska inte få stanna och inte heller erbjudas gymnasieutbildning, på det sätt regeringen föreslår. Lagförslaget leder även till tillämpningssvårigheter och påverkar rättssäkerheten. Ordningen med flera tidsbegränsade uppehållstillstånd kommer att generera ett stort antal ärenden, vilket medför en uppenbar risk för förlängda handläggningstider. Det redan ansträngda läget vad gäller kommunernas resurser till skolplatser och skolpersonal kommer att förvärras ytterligare. En annan invändning är att ett orimligt stort ansvar för om uppehållstillstånd ska beviljas kommer att läggas på lärare och annan skolpersonal, ett ansvar som saknar samband med yrkesutövningen.

2. Upphållstillstånd för studier, punkt 2 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3649 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–4 och
avslår motionerna
2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 3–6 och
2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Ställningstagande

Den som har varit i Sverige under en längre period på grund av en utdragen asylprocess eller liknande omständigheter bör ha rätt till uppehållstillstånd om de studerar på gymnasienivå, på samma sätt som de vars skyddsskäl har upphört. Detta för att undvika att personer som studerar på gymnasienivå och har börjat etablera sig i samhället utvisas under pågående studier och för att öka incitamenten för gymnasiestudier.

Asylsökande i Sverige kan börja studera på gymnasial nivå från att de fyllt 16 år. De som nu genom regeringens förslag kan få ett förlängt uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier måste vara 17 år. Detta är diskriminerande. Familjesplittring kan motverkas och barnets bästa upprätthållas utan att diskriminera 16-åringar genom att, i de fall det skulle innebära att föräldrarna får ett kortare uppehållstillstånd än barnet, ge föräldrarna ett uppehållstillstånd som gäller tills barnet fyllt 18 år.

För ensamkommande asylsökande barn försvinner en rad rättigheter när de fyller 18 år, bl.a. rätten till det boende de tidigare haft. I vissa fall innebär det att de tvingas flytta till en annan kommun. Gymnasieutredningen föreslår att unga som studerar på introduktionsprogram och flyttar till en annan kommun ska ha rätt att fullfölja sina studier hos den nya skolhuvudmannen. Det är positivt att rättigheten att fullfölja studier vid introduktionsprogram tydliggörs, men samtidigt kan en flytt innebära långa avstånd mellan boende och studieort. En flytt riskerar även att störa utbildningen och möjligheterna att etablera sig.

Regeringen bör återkomma med förslag som stärker möjligheten att fullfölja sina gymnasiestudier och att etablera sig i samhället.

3. Uppehållstillstånd för studier, punkt 2 (L)

av Emma Carlsson Löfdahl (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 3–6 och avslår motionerna
 2016/17:3649 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–4 och
 2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Ställningstagande

Unga asylsökande har rätt att gå i skolan inklusive gymnasiet men en del har svårt att motivera sig att följa kursplanen när de inte vet om framtiden kommer att vara här eller i hemlandet. Den som befinner sig i Sverige bör därför uppmuntras att gå i skolan. Asyltiden i Sverige bör användas som förberedelse för att oavsett var i världen den unge kommer att ha sin framtid.

Asylsystemet ska vara tydligt och rättssäkert. Asylskälen, inte andra faktorer, ska avgöra om personen ska få uppehållstillstånd. Att till den tillfälliga lagen lägga ytterligare komplicerade regler och undantag och med en rad olika längder på uppehållstillstånden medför en uppenbar risk för än längre handläggningstider, ibland kanske längre än den tidsperiod som ett nytt tillstånd avses gälla. Det kan befaras att en kaotisk situation kommer att uppstå som innebär osäkerhet för en utsatt grupp. Dessutom kommer det frivilliga återvändandearbetet att minska. Regeringen bör återkomma med förslag som uppmuntrar asylsökande ungdomar att gå i skolan samt säkerställer ett rättssäkert asylsystem och kortare handläggningstider.

4. Uppehållstillstånd för studier, punkt 2 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 1–3, 6 och 7 samt avslår motionerna
 2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 3–6 och
 2016/17:3649 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Regeringens förslag definierar fyra olika situationer då ungdomar som omfattas av den tillfälliga lagen ska kunna få ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid. Omständigheter av betydelse är om grunden för tillståndet kvarstår eller inte, om det föreligger verkställighetshinder eller inte och vilken typ

av studier personen bedriver. Hur lång tid det tidsbegränsade uppehållstillståndet ska förlängas med varierar. Detta innebär, som flera remissinstanser påpekar, att en redan mycket komplicerad lagstiftning blir än mer komplex, vilket i sin tur både kan komma att påverka redan långa handläggningstider och i värsta fall även rättssäkerheten negativt. Det är rimligt att tidsbegränsade uppehållstillstånd ska användas som huvudregel, i likhet med i övriga EU-länder. Samtliga tidsbegränsade uppehållstillstånd bör dock gälla i tre år. Med treåriga tillstånd skulle betydande delar av de som påbörjat en gymnasieutbildning kunna fullgöra den, omprövningarna hade varit färre och belastningen på Migrationsverket mindre, vilket skulle ha medgett kortare handläggningstider.

Lagförslagets nedre åldersgräns är problematisk, dels ur ett barnperspektiv, dels då det innebär nya svårigheter i tillämpningen och med att upprätthålla rättssäkerheten. Regeringens motivering – att skälet är att värna familjesammanhållning – motsägs av att den tillfälliga lagen kraftigt begränsat just möjligheten till familjeåterförening.

Ensamkommande barn som blir 18 år kan tvingas flytta från det boende de haft sedan ankomsten till Sverige. Behovet av stöd i vardagen upphör inte automatiskt på 18-årsdagen, framför allt inte för den som saknar familj och nätverk. Det utrymme lagen ger kommunerna att förlänga stödet måste användas fullt ut. Regeringen bör omgående kalla Sveriges Kommuner och Lands-ting till överläggning för att gemensamt ta det ansvar som behövs. Mer kraftfullt ansvar måste tas av såväl staten som kommunerna för att hindra att t.ex. unga som studerar på gymnasienivå tvingas flytta till en annan plats i landet när deras behov av trygghet och stabilitet är som störst.

Den oerhörda komplexitet som migrationslagstiftningen redan nu har i kombination med myndigheternas och kommunernas ökade belastning ställer ökade krav på en noggrann uppföljning av hur rättssäkerheten upprätthålls.

Regeringen bör återkomma med förslag enligt det anförda.

5. Återkallelse och omprövning, punkt 3 (L)

av Emma Carlsson Löfdahl (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motion
2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Genom förslaget läggs ett orimligt tungt ansvar på rektorer, skolpersonal och socialsekreterare. Dessa riskerar att hamna i mycket svåra etiska dilemman eftersom de tvingas bli delaktiga i avgörandet om personens uppehållstillstånd ska återkallas eller inte. I praktiken innebär förslaget att huvudmannen för utbildningen kan komma att avgöra tiden för uppehållstillståndet. Skälen för om en person ska få stanna i Sverige ska handla om huruvida man har asylskäl eller inte, och det är Migrationsverkets ansvar att hantera och bedöma detta, inte Sveriges lärare och rektorer.

Regeringen bör återkomma med förslag enligt det anförda.

6. Återkallelse och omprövning, punkt 3 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5 samt avslår motion

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Även om regeringen i vissa delar har tydliggjort ansvarsfördelningen och avsikterna vad gäller hur de föreliggande förslagen ska tillämpas, kvarstår betydande otydligheter i propositionen. Orimliga krav riskerar att ställas på såväl socialsekreterare som lärare och annan skolpersonal, där dessa personers bedömningar i sin yrkesutövning i direkt mening kan komma att avgöra en ungs persons möjlighet att få förlängt uppehållstillstånd. Migrationsverket är den myndighet som har uppdraget, och förutsättningarna, att avgöra vem som har grund för uppehållstillstånd. Det är vidare inte rimligt att möjligheten till förlängt uppehållstillstånd begränsas för den som utan egen förskyllan blivit av med sin studieplats.

Regeringen bör återkomma med förslag enligt det anförda.

Särskilda yttranden

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (C)

Johanna Jönsson (C) anför:

Centerpartiet ser kritiskt på bakgrunden till att den här propositionen behövs. För drygt ett år sedan presenterade regeringen en lång rad skärpningar av lagstiftningen på flyktingområdet, och en tillfällig lag infördes. Centerpartiet röstade emot den tillfälliga lagen i riksdagen och är fortfarande emot den. Vi anser att den överenskommelse som slöts mellan regeringen och allianspartierna i oktober 2015, som bl.a. angav att barn och barnfamiljer skulle ges permanenta uppehållstillstånd, måste genomföras. Med den skärpning som infördes genom den tillfälliga lagen riskerar många unga, som hade kunnat få trygghet och arbete och bidra till Sverige, att utvisas. Ungdomar som inte har fullföljt gymnasiet har inte någon möjlighet att få permanent uppehållstillstånd ens om de får ett jobb. Det är oacceptabelt, och den som försörjer sig själv ska inte utvisas.

Förslaget som nu lagts fram är bristfälligt på många sätt och har fått betydande kritik från flera remissinstanser. Bland annat har framförts att förslaget är krångligt, svåröverskådligt och innehåller flera tvivelaktiga delar. Vi instämmer i den kritiken. De föreslagna reglerna medför en risk för att såväl rättssäkerheten som handläggningstiderna påverkas negativt. Eftersom betydligt mer restriktiva regler införts än vad som angavs i den migrationspolitiska överenskommelsen är förslaget trots allt ett steg i rätt riktning, särskilt efter de förbättringar vi fått igenom. Därför kommer Centerpartiet att rösta ja.

2. Avslag på propositionen, punkt 1 (KD)

Aron Modig (KD) anför:

Regeringens proposition är en konsekvens av den tillfälliga restriktiva migrationslagstiftning som trädde ikraft i juni 2016. Den tillfälliga lagen innebär att grund för uppehållstillstånd i vissa situationer nu inte finns. Hade Kristdemokraternas politik vunnit riksdagens stöd hade t.ex. särskilt ömmande omständigheter som grund för uppehållstillstånd funnits kvar och alla tidsbegränsade uppehållstillstånd skulle vara treåriga. Bland annat dessa förslag har vi framhållit under hela processen.

Att regeringen återkommer med kompletteringar av den tillfälliga lagen är nödvändigt då vi nu ser orimliga effekter av densamma. Nu föreliggande lagförslag är dock dåligt sett från många perspektiv, vilket inte minst tydliggjorts av flera remissinstanser. Bland annat blir regelverket än mer komplicerat, rättssäkerheten riskerar att försämrats och Migrationsverkets handläggningstider kommer sannolikt att förlängas ytterligare.

Även om vi ser att situationen varit en annan om Kristdemokraternas politik varit gällande menar vi att förutsättningarna måste bli så goda som möjligt för

de barn och ungdomar vars öde här och nu vilar i de lagar som nu gäller. Trots alla de brister som propositionen innehåller kommer Kristdemokraterna att släppa igenom den.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Följdmotionerna

2016/17:3647 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolpersonals ansvar när det gäller uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att använda asyltiden som en förberedelseperiod och att unga asylsökande ska uppmuntras att gå i skolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skälen för om en person ska få stanna i Sverige ska handla om man har asylskäl och inte andra faktorer som föreslås i propositionen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligt och rättssäkert asylsystem, inklusive längden på tillfälliga uppehållstillstånd, och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta handläggningstiderna för asylbeslut och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3649 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att de som varit i Sverige under en längre period ska ha rätt till uppehållstillstånd om de studerar på gymnasienivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den undre åldersgränsen i förslaget ska sänkas från 17 år till 16 år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall det skulle innebära att föräldrarna får ett kortare uppehållstillstånd än barnet ska föräldrarna få ett uppehållstillstånd som gäller tills barnet fyllt 18 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som möjliggör för ensamkommande att bo kvar i sin kommun när de fyller 18 år genom att möjliggöra för kommunen att få den ersättning från Migrationsverket som annars skulle gå till den nya placeringskommunen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3650 av Johan Forssell m.fl. (M):

Riksdagen avslår proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå.

2016/17:3652 av Paula Bieler m.fl. (SD):

Riksdagen avslår proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå.

2016/17:3653 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att prövningen av uppehållstillstånd är rättssäker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längden på tidsbegränsade uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att förslaget om uppehållstillstånd för studier inte leder till en förlängning av Migrationsverkets handläggningstider och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om socialsekreterares och skolpersonals ansvar för möjligheten till uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av att utan egen förskyllan ha blivit av med sin studieplats och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvar för att unga inte ska tvingas flytta inom landet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

dels att 5–8, 10, 12, 15, 17, 18 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tolv nya paragrafer, 16 a–16 h, 17 a och 20–22 §§ och närmast före 16 a, 16 c, 16 f, 16 h och 20–22 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas två nya punkter, 6 och 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska, i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas *en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år* ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i tretton månader.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd

Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av*

beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

16 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17 eller 18 §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

6 §

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

7 §

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett

beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §. uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

Om den som utlänningsåberopar anknäytning till fick sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som åberopar anknäytning till en flykting.

8 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknäytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknäytning till.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknäytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknäytning till.

10 §

Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningsåberopar anknäytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller inte heller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknäytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlänningsåberopar anknäytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningsåberopar anknäytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknäytning till, eller
3. utlänningsåberoparen och den person som utlänningsåberopar anknäytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

12 §

Ett uppehållstillstånd som Ett uppehållstillstånd som

beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år.

beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

15 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

Längre uppehållstillstånd för studier

16 a §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med tredje stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlännings-

1. har fyllt 17 men inte 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande

barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år, och
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utläningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utläningen studerar på deltid.

16 b §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om

1. barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
2. barnet har fyllt 17 år, och
3. barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

16 c §

En utlännings som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i

gymnasieskolan, och

3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 d §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får

uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 e §

En utlännning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningsens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Uppehållstillstånd för fortsatta studier

16 f §

En utlännning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har

beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd efter fullföljd utbildning

16 h §

En utlänning som har haft ett

uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

17 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

17 a §

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 16 a–17 §§ om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller

2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

18 §

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12, 15, eller 16 a § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

19 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 § eller ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

20 §

En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har

tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b §, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

21 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlännen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlännen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlännen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

22 §

Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 §

utlänningslagen (2005:716).

6. Trots punkt 2 ska 16 b, 16 e, 17, 17 a och 19–22 §§ tillämpas i ärenden där ett barns ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

7. Trots punkt 5 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt någon av 16 c–17 a §§ eller 21 § denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

2 Förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs följande.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. aktivt har deltagit i utbildningen.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola,

enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 § En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

4 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

Permanent uppehållstillstånd

5 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida

inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

6 § Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 1–5 §§ om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

7 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 1–4 §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

8 § En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

9 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots

påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

10 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.
2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.
3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.
4. Trots punkt 2 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt denna lag.

3 Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 december 2021.

4 Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 juli 2022.

5 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) att 5 kap. 3 a, 8, 11, 16, 17 a och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 3 a §¹

Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningsens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlännings åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlännings åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

¹ Senaste lydelse 2016:753.

8 §²

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller

2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

11 §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

16 §³

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstill-

² Senaste lydelse 2016:753.

³ Senaste lydelse 2016:753.

stånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlännningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlännningen, eller utlännningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlännningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

17 a §⁴

Upphållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlännning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlännningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. om utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlännningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlännningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016–

Upphållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlännning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlännningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Under perioden 20 juli 2016–

⁴ Senaste lydelse 2016:753.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlännen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

18 §⁵

En utlännning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlännen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlännen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlännning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlännen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlännning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlännen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlännen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlännen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlännen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft.

⁵ Senaste lydelse 2016:753.

En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

<p><i>I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.</i></p>	<p><i>I 7 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.</i></p>
---	--

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁶

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, 3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, eller

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

⁶ Senaste lydelse 2012:1000.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:000

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

5. 1, 2 *eller* 4 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.